

Дімітрова А. М.,
студентка 5 курсу 7 групи,
Інституту прокуратури та кримінальної юстиції

110

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСІБ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ УМИСНІ ВБИВСТВА НА ЗАМОВЛЕННЯ

Ключові слова: Кримінологічна характеристика, вбивства на замовлення, кілери.

Keyword: Criminological characteristic, murder for hire, killers.

Анотація: Розглянуто залежність особи виконавця вбивства на замовлення від виду замовного вбивства. Надано кримінологічну характеристику виконавцям вбивства на замовлення.

Abstract: Dependence of the killer from the type of the murder for hire is considered. The criminological characteristic of killer is given.

Відповідно до статистичних даних єдиних звітів Генеральної прокуратури України про кримінальні правопорушення в державі, за 2016 рік до Єдиного реєстру досудових рішень було внесено відомості про 123 вбивства за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК України (з корисливих мотивів) та 12 вбивств за п. 11 ч. 2 ст. 115 КК України (на замовлення) і лише за січень-серпень 2017 року – 72 вбивства з корисливих мотивів та 7 вбивств на замовлення. Наведені показники вказують на певну актуальність вивчення питання про кримінологічну характеристику осіб, які вчиняють умисні вбивства на замовлення. Як стверджує Головін Б.М. вбивство на замовлення доцільніше вчинити на відкритій місцевості, де жертва найменш захищена, менший ризик заволодіти автомобілем існує при замануванні водія у безлюдне місце, а також на пустій дорозі та ін. Корислива насильницька злочинність має сезонні й добові коливання. Місце вчинення корисливих насильницьких злочинів виявляє за- лежність із часом, який традиційно у кримінологічних дослідженнях поділяють на пори року та години доби. За нашими даними, частіше аналізована категорія злочинів вчиняється в осінньо-зимовий період: вбивства, вчинені на замов- лення — 57,2 %, дещо рідше у весняно-літній період — 42,8 % відповідно [1].

Особа виконавця вбивства на замовлення залежить від виду вказаного вбивства. Так, умовно всі вбивства на замовлення можна поділити на чотири групи, основа поділу – насамперед ступінь організації таких вбивств, дані щодо особи потерпілих і сфери їх діяльності:

– до першої групи належать вбивства, скоєні переважно на побутовому ґрунті. Виконавець, як правило, раніше судимий, з близького оточення замовника – знайомий, сусід, колега;

– до другої – вбивства, вчинені на ґрунті комерційних відносин або у сфері комерційної діяльності. Між замовником і виконавцем вбивства – один або кілька посередників. Виконавець, як правило, не обмежений у виборі способу вчинення вбивства: сам відстежує жертву, обирає зброю нападу, готує алібі тощо;

– до третьої групи належать вбивства, вчинені у сфері діяльності організованих злочинних формувань. Порівняно з попередньою групою, тут значно обмежена самостійність виконавців (як правило, виконавці не займаються обранням місця нападу (засідки), не проводять рекогносцировку на місцевості; не відстежують жертву, не обирають зброю для нападу тощо);

– до четвертої – вбивства, вчинені з політичних мотивів (пов'язані з боротьбою за політичну владу, змагання на виборах і таке ін., як, наприклад, замах на вбивство Ігора Мосійчука 25.10.2017 р.) і на ґрунті професійної діяльності (вбивство працівників судів і правоохоронних органів, журналістів (як, наприклад вбивство Георгія Гонгадзе 17.09.2000 р., Павла Шеремета 20.07.2016 р.), учасників кримінального судочинства – свідків і потерпілих). Спосіб вчинення, в основному, такий самий, як і при вбивствах, віднесених до другої групи [2, с. 429].

За даними М. В. Костенка, типологічний розподіл злочинців, які вчинили вбивства на замовлення, виглядає так: випадкові вбивці (28 %), бойовики злочинних угруповань (31 %), професіональні виконавці-одинаки (33 %), організовані злочинні групи, що спеціалізуються на вчиненні замовних вбивств (8 %) [3, с. 102].

Виконавці вбивства умовно можуть бути поділені на два типи: кілери-дилетанти та кілери-професіонали. Дилетанти характеризуються низькою вартістю послуг. При цьому їх використання не дає ніяких гарантій і не виключає помилок: дилетант може вбити не ту людину, лише поранити жертву, залишити докази причетності.

Професіонал йде на справу, коли відчуває майже повну гарантію власної безпеки. Він має достатньо високі навички у «мистецтві» вбивати людей, застосовує найсучаснішу техніку спостереження і радіозв'язку, вживає заходів щодо підготовки вбивства.

У свою чергу, наймані вбивці-професіонали поділяються на кілерів-одинаків, які

виконують замовлення час від часу, та кілерів, які перебувають на постійному утриманні того чи іншого злочинного угруповання. Останні мають спеціальну підготовку, займаються спортом, стрільбою, постійно підтримують форму. Вони вчиняють вбивства групою по два-три чоловіки.

Для виконання вбивств на замовлення можуть бути завербовані колишні військовослужбовці, які мають досвід інтернаціональних і міжнаціональних війн, працівники МВС, Служби безпеки, охоронних підрозділів, майстри спорту (снайпери, сапери, біатлоністи) [4].

Абсолютна більшість осіб, що здійснюють вбивства визначеної категорії, становлять чоловіки – більше 90%. Решта відповідно становлять жінки. Як правило, професійні наймані вбивці – це особи, які пройшли військову службу, мають навички володіння зброєю [5, с. 97].

Наймані вбивці як представники насильницької злочинності, підпадають під загальний освітній портрет насильницького злочинця. Так серед всіх злочинців винних у вбивствах і нанесенні тяжких тілесних ушкоджень 70% мають середню освіту, 15% – середню професійну освіту, 2% – вищу освіту. Однак, враховуючи той факт, що серед професійних найманих убивць часто зустрічаються колишні або нині діючі військовослужбовці, а також спортсмени, можна гіпотетично припустити, що частка осіб з вищою освітою серед кілерів більше, ніж серед представників інших категорій насильницьких злочинців [6, с. 101].

Підсумовуючи, можна зазначити, що виконавець вбивства на замовлення у разі, якщо ці вбивства вчинені на ґрунті комерційних відносин або у сфері комерційної діяльності, у сфері діяльності організованих злочинних формувань, з політичних мотивів або на ґрунті професійної діяльності, характеризується як емоційно відчужена особистість, для якої характерні низькі духовні та ціннісні орієнтири, присутня жага до збагачення шляхом вчинення вбивств. У більшості випадків ці особи або мають досвід несення служби у правоохоронних та збройних органах, або досвід вчинення інших корисливо-насильницьких злочинів у складі злочинних угруповань. Що стосується вбивств на замовлення, скосних на побутовому ґрунті, то виконавець таких злочинів у більшості випадків має судимість за вчинення інших злочинів, зловживає алкоголем, характеризується низьким рівнем моральної свідомості, та здебільшого є безробітним, а тому має жагу до миттєвого збагачення внаслідок вчинення злочинів.

Список використаних джерел:

1. Головкін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання : монографія / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків : Право, 2011. 432 с.
2. Костенко М. В. Вбивства на замовлення : криміналістична характеристика : монографія / за ред. В. О. Коновалової. Х. : СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006. 160 с.
3. Підручник / Кол. авт. : В. Ю. Шепітька, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. 4-е вид., перероб. і доп. Х. : Право, 2008. 464 с. [Електронний ресурс]. URL : <http://uristinfo.net/kriminalistika/260-kriminalistika-vju-shepitko/8326-rozdil-23-rozsliduvannjavybivstv-na-zamovlennja.html?start=1>
4. Антонян Ю.М. Психологія вбивства. М., Юрист, 2007. 198 с.
5. Гаврилішина Ю.В. Особа злочинця в криміналістичній характеристиці вбивства на замовлення // Від громадянського суспільства – до правової держави : Тези VIII Міжнародної наукової Internet-конференції студентів та молодих вчених. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. С. 99–103

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ

У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017